

Sortida naturalista guiada pel riu Cardener, el tram més baix de la riera de Rajadell i la zona de la torre de Santa Caterina

La [Delegació del Bages](#) de la [Institució Catalana d'Història Natural](#) us convida, el dia 16 d'octubre, a seguir aquest itinerari manresà de natura molt diversa i interessant tant des del punt de vista biològic com del geològic. La ruta té com a punt de partida i d'arribada la plaça de la Reforma, un recorregut de 8,3 km i un desnivell acumulat de 104 m. La trobareu dibuixada sobre el mapa a [Wikiloc](#). Hora d'inici: 9:00. Hora de finalització: 13:30.

Estudiarem la roca que serveix de base al pont Vell, la qual està formada principalment per closques i esquelets d'organismes marins que van viure fa uns 40 milions d'anys. Ens aturarem a l'ombrívola font de Sant Pau, per estudiar les falgueres que l'envolten i la formació de pedra tosca, i per admirar l'arbre més gros del terme de Manresa. Travessarem el Cardener per la nova passera i tot seguit ens endinsarem a l'albereda de Can Poc Oli, un dels millors retalls de bosc de ribera de la conca del Cardener. Allà estudiarem les espècies pròpies d'aquest bosc. Després remuntarem la vall de la riera de Rajadell fins a arribar al gorg de les Escaletes, passant pel gorg dels Esparvers i el cingle del mateix nom. Al llarg d'aquest tram del recorregut estudiarem la vegetació i els interessants afloraments geològics que hi ha, per conèixer la història geològica de la zona. També veurem diversos tipus de construcció de pedra seca, entre els quals destaca un pou de glaç construït a final del segle XVI. Pujarem fins a la torre de Santa Caterina, on estudiarem la terrassa fluvial sobre la qual està edificada i farem una interpretació del paisatge. Finalment, ja de baixada en direcció al pont Vell, farem una darrera aturada per estudiar un bosquet d'aurons negres, uns arbres caducifolis que adquireixen colors llampants a la tardor. De ben segur que sorgiran altres elements d'interès naturalístic de què parlar (bolets, ocells, petjades de mamífers, etc).

Descripció del substrat geològic del territori per on discorre l'itinerari

Aquest itinerari transcorre per materials geològics sedimentaris que, pel que fa a la seva antiguitat, són de dos tipus: roques de l'Eocè (els més antics i cohesionats) i sediments del Quaternari (molt més recents que els anteriors i que es desfan fàcilment). Els primers es van sedimentar a finals de l'època denominada Eocè (concretament durant l'estatge Bartonian, que va començar fa 41,2 milions d'anys i va finalitzar fa 37,8 milions d'anys), mentre que els segons, que estan situats damunt dels primers, s'han anat sedimentant des de fa 2,58 milions d'anys (com a màxim) fins a l'actualitat.

Els materials geològics eocènics de l'itinerari són roques sorrenques, calcàries fossilíferes i margues, tots ells de color gris o ocre clar. Les roques sorrenques o gresos, que estan formades principalment per sorra cimentada, són d'origen deltaic, la qual cosa significa que la sorra que les integra formava part del delta d'un antic riu (l'aigua d'aquest riu provenia del sud i desembocava en un mar interior). Les calcàries fossilíferes estan formades principalment per fòssils d'organismes marins (sovint fragmentats) que tenien closques o esquelets amb carbonat de calci (nummulits, petxines, coralls, eriçons de mar...) i vivien a poca profunditat, en esculls i altres zones somes. Les margues són roques argiloses molt riques en carbonat de calci. Les margues de l'itinerari que estan associades a les roques sorrenques són d'origen deltaic, mentre que les que estan associades a les calcàries fossilíferes són d'origen marí. Estudiant els fòssils presents en les roques eocèniques esmentades es va arribar a la conclusió que, durant el temps en què es van sedimentar els materials que les integren, el clima era tropical, semblant al que ara hi ha al Carib.

Els materials geològics quaternaris de l'itinerari són grava, sorres i, principalment, llims (sediments de gra fi de mida lleugerament més grossa que el que forma les argiles). Aquests materials han sigut dipositats per la mateixa riera de Rajadell, pel riu Cardener, per torrents o exclusivament per l'acció de la gravetat. Els llims esmentats sovint presenten concrecions calcàries denominades cervell de gat o calitx. També és del Quaternari la pedra tosca o travertí que s'ha format i es continua formant a l'entorn de les fonts, per la precipitació del carbonat de calci de l'aigua sobre plantes, algues i cianobacteris.